

Valtiontukien yleisen ryhmäpökkeusasetuksen 651/2014 kohdennettu muutosehdotus (Vihreä ja digitaalinen siirtymä)

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta 10.12.2021

**Samuli Miettinen
Johtava asiantuntija**

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Ryhmäpoikkeusasetuksen merkitys

- **EU-jäsenvaltioiden valtiontuet tulee ilmoittaa Euroopan komissiolle pääsäännön mukaan *ennen tuen myöntämistä*.**
 - Pääsäännön mukaan komissio päättää tuen sallittavuudesta ("sisämarkkinoille soveltuvuudesta") hallinnollisessa ennakkovalvontamenettelyssä.
 - Tukea ei saa myöntää ennen komission hyväksyvää päätöstä.
 - Ennakkoilmoitusmenettelyt hitaita ja lopputulos epävarma, komission laaja harkintavalta
- **Ryhmäpoikkeusasetus mahdollistaa ehdot täyttävien tukien myöntämisen ilman ennakkoilmoitusta**
 - Ennen koronakriisiä 97% tuista myönnettiin yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 651/2014 nojalla
 - Ennennäkemätön investointitarve EU:n vihreän ja digitaalisen siirtymän tavoitteiden saavuttamiseksi edellyttää myös jäsenvaltioiden investointeja
 - RPA:n muutos edistää näitä jäsenvaltioiden varoista myönnettävien tukien käyttöönottoa
 - Alueellisen eriytymisen ehkäiseminen edellytyksenä oikeudenmukaiselle siirtymälle
 - Osa muutoksista perustuu komission kokemuksiin ennakkoilmoitusten käsittelystä ja aiempien asetuksen mukaisten tukien kilpailuvaikutuksista
 - EU-tason ennakoarvioinnin puuttuessa tärkeää varmistaa, että poikkeusasetuksen tukimuodot eivät vakavasti vääristä kilpailua

Vihreää ja digitaalista siirtymää edistävät kohdennetut muutosehdotukset

• Kohdennetut muutokset yleiseen ryhmäpoikkeusasetukseen 2014/651:

- Vihreän siirtymän teknologian tukeminen: uudistuvan energian ja vähähiilisen vedyn edistäminen, digitalisaatioon kohdennetut tuet.
- Aluetukiin (esim. soveltamisalaan laivanrakennustuki, synteettiset kuidut, aluetukibonus+ vihreä bonus mahdollista yhdistää). Vrt. 2021 julkaistut aluetukisuuntaviivat
- Riskirahoitustukiin (teknisiä muutoksia 2021 suuntaviivaehdotuksen mukaisesti, verohelpotukset yksityisille sijoittajille). Vrt. 2021 julkaistut riskirahoitustukisuuntaviivat
- Tutkimus, kehitys ja innovaatiotoiminnan tukiin tarkennuksia (mm. yksinkertaistettu tukimalli). Vrt. 2021 julkaistut t&k&i puitteet
- Ympäristötukiin laajennuksia (mm. vähähiilisyystuet, energiatehokkuustuet, ekosysteemituki, kierrätystuki konsulttipalvelut) Vrt. joulukuussa 2021 julkaistavat ilmasto- ympäristö- ja energiatukisuuntaviivat
- Osa muutosehdotuksista koskee vero- ja maksuhelpotustukia (mm. ympäristöverot, energiaverot).

• Yleisiä muutoksia

- Avoimuus-raja laskee 100t Eur (vrt. 500 000 Eur),
- kustannusten laskentaa pyritään yksinkertaistamaan.
- Taloudellista tehokkuutta korostavia mm. hankintamenettelyjä lisätään

Eräitä liikenne- ja viestintäalan erityiskysymyksiä

- Alueellinen laajakaistatuki – ei enää sallittu. Suomessa ei myönnetty alueellisena tukena, RPA 52 artiklan ohjelmat jatkossakin sallittuja
- Teknologianeutraalisuus- painotetaanko piipun pään päästöjä liikaa?
- Biopolttoaineiden ja biopolttoaineita käyttävän infrastruktuurin tuki puuttuu asetuksesta. Voidaan ennakkoilmoittaa komissiolle, mutta menettely hidas ja lopputulos epävarma
- Tarjouskilpailut esim. puhtaiden ajoneuvojen hankintatuki voisi kohdentua suurille yrityksille, vähäisen osanottajamäärän johdosta kustannuustehokkuus voi kärsiä
- Ovatko komission ehdotukset linjassa kehittyvän EU-lainsäädännön kanssa (esim. taksonomiaa tarkempi Fuel EU Maritime –asetus)

Valtioneuvoston kanta (U 71/2021 vp)

- Kannatetaan yksinkertaistamista sekä uusia vihreää ja digitaaliseen siirtymää edistäviä tukimuotoja
- Teknologianeutraali ympäristöratkaisujen kokonaisvaikutusten arviointi (esim. biopolttoaineiden huomioiminen ryhmäpoikkeusasetuksessa)
- Markkinoiden parasta tosiasialla käytettävissä olevaa teknologiaa voitava edistää (esim. puhdas vety, raskaan liikenteen käyttövoimana muu kuin sähkö)
- Valtiontukilainsäädäntö linjassa EU-tason sektorilainsäädännön kanssa (esim. kehittyvä energiasäätely sekä meriliikenteen alan säätely)
- Ryhmäpoikkeus vain kilpailua vähiten vääristäville tuille (ei esimerkiksi alueellista laivanrakennustukea ylikapasiteettiriskin johdosta)

Aikataulu

- **Komission julkinen kuuleminen 8.10.-8.12.2021**
- **Monenvälinen kokous 7.12.2021**
- **Suomen alustavat kirjalliset kommentit perustuvat virkamiesvalmisteluun ja valtioneuvoston kantaan (U 71/2021 vp)**
- **Toinen monenvälinen kokous toukokuussa 2022**
- **Uudet säännöt voimaan 30.6.2022 mennessä, komissio ehdottanut 6kk siirtymäaikaa**
- **Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen kokonaisuudistus 2022-2023 (asetuksen 651/2014 voimassaolo päättyy 31.12.2023)**
- **Sekundaarilainsäädäntöön sidottujen muutosten mukaisia muutostarpeita 2024->**